

2020 m. spalio 8 d., ketvirtadienis

P9_TA(2020)0259

„Užsienio agentų“ įstatymas Nikaragvoje

2020 m. spalio 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl „užsienio agentų“ įstatymo Nikaragvoje (2020/2814(RSP))

(2021/C 395/07)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Nikaragvos, ypač į 2018 m. gegužės 31 d. ⁽¹⁾, 2019 m. kovo 14 d. ⁽²⁾ ir 2019 m. gruodžio 19 d. ⁽³⁾ rezoliucijas,
- atsižvelgdamas į 2012 m. birželio 29 d. susitarimą, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Centrinės Amerikos asociacija ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į Nikaragvai skirtą ES šalies strategijos dokumentą ir 2014–2020 m. orientacinę daugiametę programą,
- atsižvelgdamas į Tarybos išvadas dėl Nikaragvos,
- atsižvelgdamas į 2019 m. spalio 14 d. Tarybos reglamentą (ES) 2019/1716 dėl tikslinių sankcijų sistemos Nikaragvai sukūrimo ⁽⁵⁾ ir į 2020 m. gegužės 4 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2020/606, kuriuo į tikslinių sankcijų sąrašą įtraukiami šeši Nikaragvos pareigūnai, įskaitant turto išaldymą ir draudimą keliauti ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pareiškimus Europos Sąjungos vardu dėl Nikaragvos, ypač į 2019 m. lapkričio 20 d. ir 2020 m. gegužės 4 d. pareiškimus,
- atsižvelgdamas į JT vyriausiosios žmogaus teisių komisarės Michelle Bachelet pranešimą, perskaitytą per 2020 m. rugsėjo 14 d. vykusią 45-ąją Žmogaus teisių tarybos sesiją, ir JT žmogaus teisių tarybos 2020 m. birželio 19 d. ataskaitą dėl Nikaragvos,
- atsižvelgdamas į Amerikos šalių žmogaus teisių komisijos įsteigto Specialiojo Nikaragvos stebėsenos mechanizmo (MESENI) paskelbtus naujienlaiškus,
- atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą,
- atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų ir į ES žmogaus teisių gaires dėl saviraiškos laisvės internete ir realiame gyvenime,
- atsižvelgdamas į Nikaragvos Konstituciją,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 4 dalį,

⁽¹⁾ OL C 76, 2020 3 9, p. 164.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2019)0219.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2019)0111.

⁽⁴⁾ OL L 346, 2012 12 15, p. 3.

⁽⁵⁾ OL L 262, 2019 10 15, p. 1.

⁽⁶⁾ OL L 139 I, 2020 5 4, p. 1.

2020 m. spalio 8 d., ketvirtadienis

- A. kadangi 2020 m. rugsėjo 22 d. Nikaragvos Nacionalinės Asamblėjos nariai, priklausantys valdančiajai Nacionalinio sandinistų išsivadavimo fronto (*Alianza Frente Sandinista de Liberación Nacional*) partijai, pateikė pasiūlymą dėl 2012 m. Rusijos įstatymo dėl „užsienio agentų“ pavyzdžiu parengto dėl užsienio agentų veiklos reglamentavimo, kurį priėmus kiekvienas asmuo, organizacija ar institucija, įskaitant žiniasklaidos priemonės ir nevyriausybinės organizacijos, gaunantys finansavimą iš užsienio, turėtų užsiregistruoti Vidaus reikalų ministerijoje (*Migob*) ir jų finansinė veikla turėtų būti stebima Finansinės analizės skyriaus (UAF);
- B. kadangi bet kuris Vidaus reikalų ministerijoje „užsienio agento“ statusu užsiregistravęs asmuo ar subjektas būtų atidžiai stebimas ir, kaip nustatyta 12 straipsnyje, „neturėtų dalyvauti sprendžiant vidaus politinius reikalus ar klausimus“, taigi būtų varžomos jų pilietinės ir politinės teisės bei leidžiama juos sekti, bauginti ir persekioti baudžiamąja tvarka; kadangi priėmus šį įstatymą būtų pakirsta teisė į lygiateisį dalyvavimą politinėje ir visuomeninėje veikloje, – taip pat ir opozicijos, – vadinasi, būtų dar labiau iškreipta Nikaragvos politinė sistema; kadangi tai gali sukelti pavojingus neteisėto pilietinės visuomenės organizacijų, aktyvistų ir žmogaus teisių gynėjų veiklos kriminalizavimo atvejus;
- C. kadangi, pritarus Įstatymui dėl užsienio agentų veiklos reglamentavimo, juo būtų naudojama kaip priemone imtis represijų prieš asmenis ir žmogaus teisių organizacijas, kurios remiamos tarptautinio bendradarbiavimo Nikaragvoje ištekliais; kadangi šio įstatymo priėmimas gali tiesiogiai paveikti bendradarbiavimą su ES šalyje ir asmenis, susijusius su Europos interesais;
- D. kadangi keletas valdančiajai partijai priklausančių Nacionalinės Asamblėjos narių pasiūlė ir specialų įstatymą dėl kibernetinių nusikaltimų, kuriuo siekiama cenzūruoti skaitmeninę žiniasklaidą, bei naują įstatymą dėl neapykantos nusikaltimų, kuriuo būtų reformuotas baudžiamasis kodeksas, kad būtų galima skirti laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę už politinį nepaklusnumą, aiškiai neapibrėžus, kokio elgesio pagrindu būtų skiriamas toks griežtas nuosprendis, ir kuriuo galėtų būti naudojama siekiant bausti tuos, kurie nepritaria represyviai valdžios politikai;
- E. kadangi šiais siūlomais įstatymais akivaizdžiai siekiama varžyti tokias pagrindines teises, kaip saviraiškos internete ir realiaame gyvenime laisvė, asociacijų laisvė ir religijos laisvė, dar labiau riboti Nikaragvos piliečių pilietinę erdvę ir vykdyti Nikaragvos piliečių, žiniasklaidos priemonių ir pilietinės visuomenės bei žmogaus teisių organizacijų totalitarinę kontrolę netaikant jokios stabdžių ir atsvarų sistemos bei numatant didelę jų įgyvendinimo laisvę, t. y. stebint visus jų veiksmus, o ypatingą dėmesį skiriant politinei, darbo ir ekonominei sferoms; kadangi, priėmus šiuos įstatymus, būtų pažeistos įvairios teisės ir pagrindinės laisvės, įtvirtintos Nikaragvos Konstitucijoje, – jos visos pripažįstamos tarptautiniais susitarimais, paktais ir sutartimis, kurių šalis yra Nikaragva;
- F. kadangi šios iniciatyvos yra naujausi šių pažeidimų pavyzdžiai ir patvirtina plačiau išsigalėjusių represijų ir žmogaus teisių bei pagrindinių teisių pažeidinėjimo tendenciją; kadangi pilietinės visuomenės veikėjai, aplinkos aktyvistai, žurnalistai, politinės opozicijos atstovai, religinių bendruomenių, pirmiausia Katalikų bažnyčios, nariai, studentai, buvę politiniai kaliniai ir jų šeimos – visi jie tebėra saugumo pajėgų ir valdžią remiančių karinių grupuočių taikiniai: jie suimami, jų veikla kriminalizuojama, jų atžvilgiu naudojama perteklinė jėga, jų namuose rengiami reidai, jie yra bauginami policijos, prieš moteris aktyvistas vykdomi seksualiniai išpuoliai, griebiamasi vis didesnės prievartos ir bauginimų, jiems grasinama mirtimi, jie tampa vandalizmo, viešo įžeidinėjimo ir internetinių šmeižto kampanijų aukomis;
- G. kadangi, pasak JT vyriausiosios žmogaus teisių komisarės Michelle Bachelet, „pažanga sprendžiant žmogaus teisių padėties klausimą nepadaryta, o ženklų, kad valdžia konstruktyviai spręstų įtampos ir struktūrines problemas, išprovokavusias 2018 m. balandžio mėn. sociopolitinę krizę, nėra“; kadangi, remiantis pilietinės visuomenės organizacijų pranešimais, 94 asmenys, laikomi valdžios oponentais, iki šiol yra savavališkai sulaikyti, dažniausiai pateikus suklastotus kaltinimus su niekuo nesusijusiais nusikaltimais;
1. smerkia bandymus priimti Konstitucijai prieštaraujantį Įstatymą dėl užsienio agentų veiklos reglamentavimo, Specialųjį įstatymą dėl kibernetinių nusikaltimų ir Įstatymą dėl neapykantos nusikaltimų ir ragina Nacionalinę Asamblėją juos atmesti, taip pat atmesti bet kokią kitą įstatymą, kuriuo būtų apribotos Nikaragvos gyventojų pagrindinės laisvės; pabrėžia, kad tuo atveju, jei šie įstatymai bus patvirtinti, Danielio Ortegos vyriausybei bus suteikta nauja represinė priemonė, skirta nutildyti ne tik kritikų, bet ir bet kurį užsienio finansavimą gaunantį asmenį ar organizaciją, todėl padidės nukentėjusiųjų nuo tokių represijų skaičius ir dar labiau išplis bauginimo ir grasinimų atmosfera, dėl kurios Nikaragvoje bus daromi nepriimtini žmogaus teisių pažeidimai;

2020 m. spalio 8 d., ketvirtadienis

2. reiškia solidarumą su Nikaragvos gyventojais ir smerkia visus Nikaragvos vyriausybės represinius veiksmus, ypač sukeltus mirties atvejus; smerkia represijas, nukreiptas prieš pilietinės visuomenės aktyvistus, politinės opozicijos veikėjus, studentus, žurnalistus, čiabuvių grupes, religinių bendruomenių, ypač katalikų bažnyčios, narius ir žmogaus teisių gynėjus; ragina nedelsiant paleisti visus savavališkai sulaikytus politinius kalinius, panaikinti visus jiems pateiktus kaltinimus ir leisti jiems naudotis pagrindinėmis teisinės apsaugos priemonėmis;

3. primygtinai ragina Nikaragvos vyriausybę liautis kriminalizavus laisvą nuomonę reiškiančius asmenis ir atsisakyti bet kokie tikslo kontroliuoti ir riboti pilietinės visuomenės ir žmogaus teisių organizacijų, politinės opozicijos veikėjų, žiniasklaidos priemonių ir žurnalistų veiklą; primygtinai ragina Nikaragvos vyriausybę grąžinti naujienų kanalams konfiskuotą turtą, vėl išduoti jiems veiklos licencijas ir atkurti nevyriausybinį organizacijų juridinio asmens statusą; ragina ją visapusiškai bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis ir sudaryti joms sąlygas grįžti į šalį, įskaitant Amerikos šalių žmogaus teisių komisiją, JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biurą, specialųjį Nikaragvos stebėsenos mechanizmą (MESENI) ir Amerikos valstybių organizacijos tarptautinę nepriklausomų ekspertų grupę; palankiai vertina 2020 m. birželio mėn. JT Žmogaus teisių tarybos rezoliuciją, kuria Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuras įpareigojamas vykdyti griežtesnę padėties Nikaragvoje stebėseną, ir ES paramą priimant šią rezoliuciją;

4. pabrėžia, kad bet kokie naudojimosi nuomonės ir saviraiškos laisvė internete ir realiame gyvenime, taikių susirinkimų ir asociacijų laisvė ir teisė ginti žmogaus teises apribojimai yra nesuderinami su Nikaragvos Konstitucija ir jos tarptautiniais įsipareigojimais pagal žmogaus teisių susitarimus;

5. nepritaria tam, kad Nikaragvos autoritarinė vyriausybė politiniais ir neteisėtais tikslais netinkamai naudojami institucijomis ir įstatymais, siekdama kriminalizuoti pilietinės visuomenės organizacijas ir politinius oponentus; atsižvelgdamas į tai, ragina Nikaragvos vyriausybę laikytis visų įsipareigojimų, kuriuos ji prisiėmė 2019 m. kovo mėn. susitarimuose su opozicijos grupėmis ir Pilietiniu aljansu, kuris dabar įtrauktas į Nacionalinę koaliciją, kad būtų rastas demokratinis, taikus ir derybomis pagrįstas politinės krizės Nikaragvoje sprendimas;

6. primena Nikaragvos vyriausybei, kad rinkimai gali būti laisvi, patikimi, įtraukūs ir skaidrūs tik tuo atveju, jei nebus vykdomos represijos, bus atkurta teisinė valstybė ir gerbiamos visų Nikaragvos gyventojų konstitucinės teisės, įskaitant teisę į saviraiškos, susirinkimų, tikėjimo ir taikių protestų laisvę; ragina Nikaragvos vyriausybę demokratinėmis ir taikiomis derybų priemonėmis pasiekti susitarimą su opozicijos grupėmis, įskaitant Nacionalinę koaliciją, dėl rinkimų ir institucinių reformų, būtinų siekiant užtikrinti patikimus, įtraukius ir skaidrius rinkimus, kuriuos šiuo metu numatyta surengti 2021 m. lapkričio mėn., visapusiškai laikantis tarptautinių standartų, taip pat įgyvendinant 2011 m. ES rinkimų stebėjimo misijos ir Amerikos valstybių organizacijos rekomendacijas; mano, kad šiuo tikslu rinkimus turi stebėti tinkamai akredituoti nacionaliniai ir tarptautiniai stebėtojai;

7. reiškia didelį susirūpinimą dėl naujausių Nikaragvos organizacijų pranešimų, kad valdžios institucijos nurodė nacionalinei policijai vykdyti žmogaus teisių pažeidimus ir kad vykdamas šias represijas policijai padeda vyriausybė palaikančios civilinės grupuotės ir valdančiosios partijos teritorinės organizacijos, iš kurių kai kurios yra ginkluotos ir organizuotos kaip sukarintos grupuotės; ragina vyriausybę nuginkluoti šias sukarintas grupuotes ir patraukti atsakomybėn asmenis, atsakingus už žmogaus teisių pažeidimus ir demokratijos bei teisinės valstybės principų pažeidimus, taip pat ragina persvarstyti prieštaringai vertinamą amnestijos įstatymą, nes juo galėtų būti užkirstas kelias asmenų, atsakingų už sunkius žmogaus teisių pažeidimus, baudžiamajam persekiojimui;

8. atsižvelgdamas į tolesnius sunkius piktnaudžiavimo atvejus ir besitęsiančius žmogaus teisių pažeidimus, jei bus priimtas siūlomas įstatymas dėl užsienio agentų veiklos reglamentavimo, Specialusis įstatymas dėl kibernetinių nusikaltimų ir įstatymas dėl neapykantos nusikaltimų ir jei Nikaragvos vyriausybė ir toliau rodys nenorą pradėti nacionalinį dialogą dėl tinkamos rinkimų reformos ir bus toliau vykdomos prieš Nikaragvos pilietinę visuomenę ir demokratinę opoziciją nukreiptos represijos, prašo Tarybos skubiai išplėsti sankcijų sąrašą, į jį įtraukiant daugiau asmenų ir subjektų, įskaitant prezidentą ir viceprezidentą, ypatingą dėmesį skiriant tam, kad būtų išvengta neigiamo poveikio Nikaragvos žmonėms; pakartoja savo skubų prašymą sukurti pasaulinį ES žmogaus teisių mechanizmą; ragina Tarybą patvirtinti šį mechanizmą priimant sprendimą, susijusį su Sąjungos strateginiais interesais ir tikslais pagal Europos Sąjungos sutarties 22 straipsnio 1 dalį;

9. ragina kuo greičiau nusiųsti Parlamento delegaciją į Nikaragvą, kad būtų galima vėl pradėti stebėti padėtį šalyje, ir primygtinai ragina Nikaragvos valdžios institucijas leisti šiai delegacijai nekliudomai atvykti į šalį ir susitikti su visais atitinkamais asmenimis bei naudotis infrastruktūra;

2020 m. spalio 8 d., ketvirtadienis

10. primena savo raginimą, išdėstytą 2019 m. kovo 14 d. rezoliucijoje, nedelsiant užtikrinti Alessio Casimirri, kuris toliau gyvena Managvoje ir naudojasi Nikaragvos vyriausybės apsauga, į Italiją, kur jis turi atlikti šešių galutinių laisvės atėmimo iki gyvos galvos nuosprendžių bausmę už įrodytą dalyvavimą pagrobiant ir nužudant buvusį ministrą pirmininką ir Krikščionių demokratų partijos lyderį Aldo Moro bei už jo apsaugininkų nužudymą 1978 m. kovo 16 d. Romoje;
11. ragina Europos išorės veiksmų tarnybą kartu su ES specialiuoju įgaliotiniu žmogaus teisių klausimais toliau teikti ir didinti materialinę ir techninę paramą žmogaus teisių gynėjams ir nepriklausomoms žiniasklaidos priemonėms Nikaragvoje; ragina Europos Sąjungos delegaciją Nikaragvoje ir valstybes nares, turinčias diplomatinės atstovybės vietoje, visapusiškai įgyvendinti ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų;
12. primena, kad, atsižvelgiant į ES ir Centrinės Amerikos asociacijos susitarimą, Nikaragva turi gerbti ir įtvirtinti teisinės valstybės, demokratijos ir žmogaus teisių principus, ir pakartoja savo prašymą, atsižvelgiant į dabartines aplinkybes, pradėti taikyti asociacijos susitarime įtvirtintą sąlygą dėl demokratijos;
13. pabrėžia, kad ES parama pilietinės visuomenės organizacijoms turėtų būti toliau teikiama ir stiprinama siekiant sumažinti COVID-19 poveikį;
14. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Amerikos valstybių organizacijos generaliniam sekretoriui, Europos ir Lotynų Amerikos parlamentinei asamblėjai, Centrinės Amerikos Parlamentui, Limos grupei ir Nikaragvos Respublikos vyriausybei ir parlamentui.